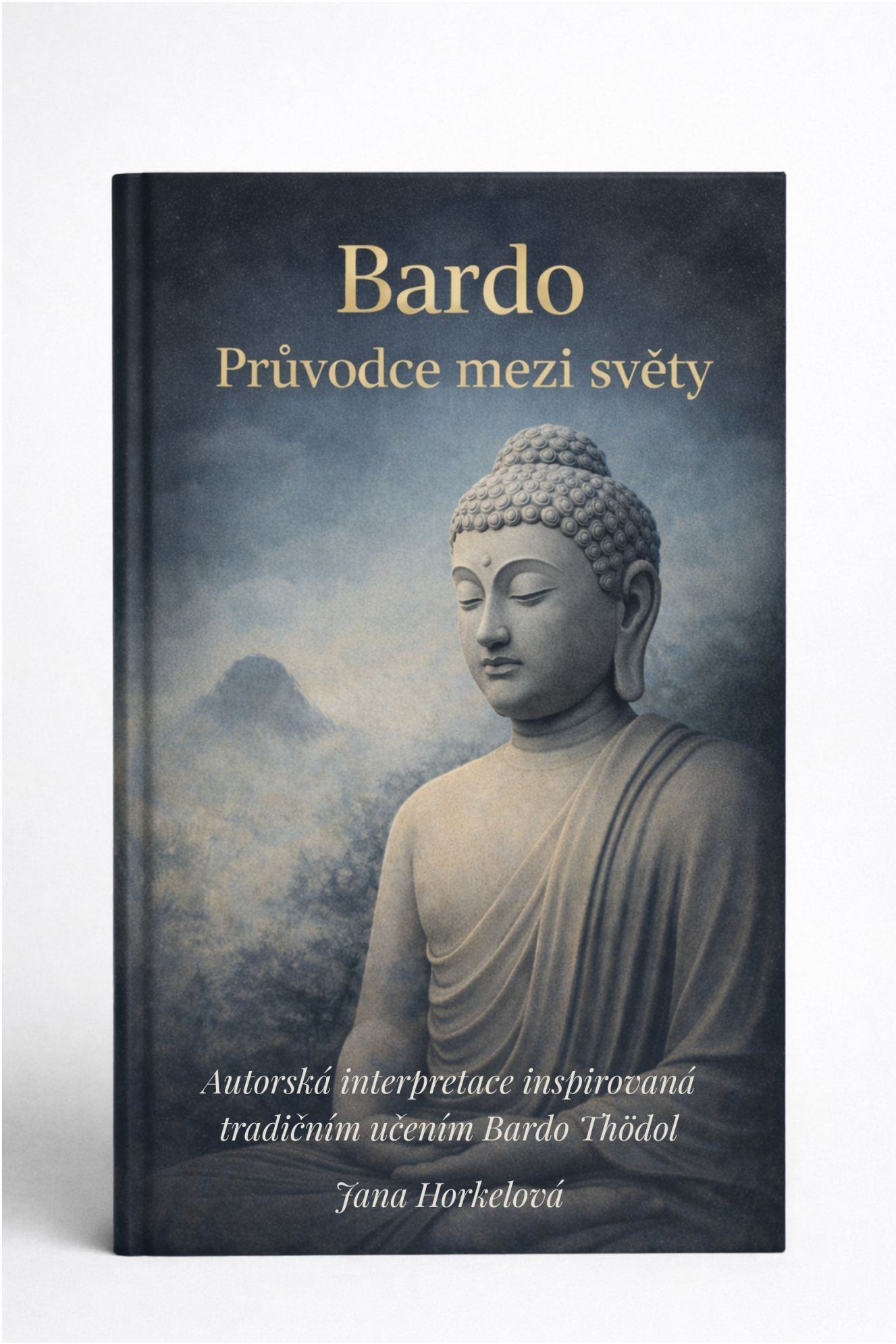
Bardo
Průvodce mezi světy
Autorská interpretace inspirovaná
tradičním učením Bardo Thödol
Jana Horkelová

Obsah

Úvod..... 3
Mezi tím, co končí, a tím, co ještě nezačalo.....3
I. Pád z jistoty.....4
II. Když se není čeho chytit.....5
III. Smrt identity.....7
IV. To, co se vynoří bez kontroly.....9
V. Smrt není okamžik.....10
VI. Bardo zaživa.....13
VII. Zůstat, když by bylo snazší utéct.....16
VIII. Ticho, které vede dál.....18
IX. Rozpouštění strachu.....20
X. Když se rodí nový pohled.....21
XI. Návrat bez návratu.....24
XII. Co zůstává.....26
Závěr..... 29

Úvod

Mezi tím, co končí, a tím, co ještě nezačalo

Jsou okamžiky, kdy se svět nezhroutí navenek, ale přesto přestane držet pohromadě. Neodehraje se žádná katastrofa, nic dramatického se nestane, a přesto se něco zásadního posune. To, co dřív dávalo smysl, najednou mlčí. To, o co se člověk opíral, přestává nést. Ne proto, že by bylo chybné, ale proto, že jeho čas skončil.

Tyto okamžiky nepřicházejí s vysvětlením. Nepřicházejí s návodem. Často ani s jasnou příčinou. Přicházejí jako pocit, že se něco uvolnilo a už to nelze vrátit zpět. Člověk stojí mezi tím, co bylo, a tím, co ještě nemá tvar. Právě zde začíná prostor, který se v tradičním učení nazývá bardo.

Bardo není místo. Není to stav vyhrazený smrti ani mystická sféra, která by existovala někde mimo náš svět. Je to zkušenost přechodu. Okamžik, kdy staré přestává platit a nové ještě nezačalo. Prostor bez pevných obrysů, ve kterém se rozpadá jistota, ale zároveň se otevírá možnost proměny.

Moderní člověk je zvyklý hledat pevnou půdu. Vysvětlení, diagnózu, plán. Když se něco zhroutí, chce vědět proč a jak to spravit. Jenže přechod není problém, který by se dal vyřešit. Je to fáze, kterou je třeba projít. A právě proto bývá tak obtížná. Bere opěrné body dřív, než nabídne nové.

V bardu se nehroutí svět. Hroutí se představa světa. Představa toho, kdo jsme, kam směřujeme a na čem stojíme. To, co zůstává, je vědomí bez rámce. Pozornost bez objektu. Přítomnost, která není ukotvená v minulosti ani v budoucnosti. Právě zde se objevuje strach. Ne jako emoce, ale jako reakce na ztrátu orientace.

Tento strach není chybou. Je přirozenou odpovědí na situaci, kdy se mysl nemá čeho chytit. Problém nevzniká tehdy, když se strach objeví, ale když se jej snažíme obejít, umlčet nebo přehlušit. Bardo nelze přeskočit. Lze jím pouze projít.

Tradiční texty hovoří o bardu v souvislosti se smrtí, ale jejich síla spočívá v tom, že popisují univerzální zkušenost. Přechod mezi stavy, rozpad identity, setkání s obrazy, které nelze ovládat, a ticho, ve kterém se rodí nový vztah ke skutečnosti. To vše se neodehrává jen na konci života. Odehrává se pokaždé, když se něco zásadního změní.

Rozchod, ztráta, nemoc, vyhoření, zhroucení smyslu, náhlé vystřízlivění. To všechno jsou malé smrti. A každá z nich otevírá prostor mezi světy. Prostor, ve kterém není jasné, kým člověk je, ale zároveň se poprvé objevuje možnost nebýt tím, kým byl.

Tato kniha není návodem, jak se bardu vyhnout. Není ani útěchou, která by slibovala rychlé světlo na konci tunelu. Je tichým průvodcem pro chvíle, kdy svět ztrácí obrysy a vysvětlení přestávají fungovat. Nesnaží se nahradit tradiční učení ani jej převyprávět. Snaží se porozumět tomu, co se v přechodu děje, a jakým způsobem jím lze projít bez násilí na sobě samých.

Bardo není selhání. Není slabostí ani chybou v životním plánu. Je nevyhnutelnou součástí proměny. Každý, kdo skutečně žije, jím projde. Rozdíl je jen v tom, zda jej vnímá jako hrozbu, nebo jako prostor, ve kterém se může něco uvolnit a změnit.

Tento text nevychází z potřeby vysvětlovat. Vychází z potřeby zůstat. Zůstat přítomný ve

chvíli, kdy není jasné, co přijde dál. Zůstat pozorný tam, kde by bylo jednodušší utéct. A možná právě v tomto zůstávání se ukazuje, že přechod není prázdnem, ale prostorem, ve kterém se rodí nový vztah k životu.

Bardo nezačíná smrtí. Začíná ve chvíli, kdy se odvážíme připustit, že to, co bylo, už neplatí, a to, co přijde, ještě nemá jméno.

I. Pád z jistoty

Pád z jistoty málokdy přichází jako náraz. Spíše se podobá pomalému uvolňování, které zpočátku ani nepůsobí hrozivě. Svět se dál točí, dny plynou, povinnosti zůstávají stejné. Člověk vstává, pracuje, mluví s lidmi, plní očekávání. A přesto se v něm cosi nepatrně posune. Jako by se mezi něj a svět vložila tenká vrstva ticha, která dříve neexistovala.

Jistota je nenápadná. Dokud ji máme, téměř si jí nevšímáme. Vnímáme ji jako samozřejmost, jako přirozené pozadí života. Věříme, že věci mají svůj směr, že kroky dávají smysl, že úsilí povede k výsledku. Jistota nevychází z pravdy, ale z opakování. Z toho, že se svět chová předvídatelně a že jsme si na jeho rytmus zvykli.

Pád z jistoty nastává ve chvíli, kdy se tento rytmus naruší. Ne nutně navenek, ale uvnitř. Člověk si poprvé připustí, že to, co mu dosud sloužilo jako opora, možná nikdy nebylo tak pevné, jak si myslel. Že struktury, které mu dávaly pocit bezpečí, byly spíš dohodou než skutečností.

Tento pád často spustí konkrétní událost. Ztráta vztahu, nemoc, vyčerpání, setkání s vlastní konečností, náhlý pocit prázdna uprostřed úspěchu. Událost sama o sobě ale není tím hlavním. Je pouze spouštěčem. Skutečný pád se odehrává v místě, kde se vnitřní zkušenost přestane shodovat s dosavadním obrazem života.

Člověk může mít vše, co si přál, a přesto cítit, že něco nesedí. Může plnit očekávání a přesto ztrácet směr. Pád z jistoty není důkazem, že by život selhal. Je důkazem, že starý způsob porozumění světu dosloužil.

V této fázi se mysl snaží situaci rychle uchopit. Hledá vysvětlení, příčinu, řešení. Chce pád zastavit, opravit nebo alespoň pochopit. Vzniká potřeba pojmenovat, co se děje, aby se znovu obnovil pocit kontroly. Jenže pád z jistoty není problém k vyřešení. Je to proces, který nelze obejít.

Mnozí se v této chvíli snaží vrátit ke starým oporám. Zintenzivní práci, vztahy, víru, přesvědčení, cokoliv, co dříve fungovalo. Jiní hledají nové jistoty rychleji, než stihnou prožít ztrátu těch starých. Obě reakce jsou pochopitelné. Obě však často míjejí podstatu.

Podstata pádu z jistoty spočívá v tom, že odhaluje křehkost toho, na čem jsme stavěli svou identitu. Ukazuje, že mnohé z toho, čím jsme se definovali, bylo podmíněné okolnostmi, rolí, očekáváním

druhých. Když se tyto podmínky změní, identita se začne drolit. Ne proto, že by byla falešná, ale proto, že byla dočasná.

V bardu se pád z jistoty nehodnotí jako chyba ani jako selhání. Je chápán jako nevyhnutelná fáze přechodu. Bez něj by nebylo možné žádné skutečné uvolnění. Dokud se člověk drží jistot, nemůže se otevřít něčemu novému. Jistota musí povolit, aby se mohl objevit prostor mezi světy.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy ***Bardo*.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.